

Treasurystatuut Noordwijkse Woningstichting

Goedgekeurd door de Raad van Commissarissen d.d. 2 december 2009

Inhoud

	Inleiding	3
1.	Algemeen	5
2.	Treasuryorganisatie & -besluitvorming	6
	2.1. Taken, Bevoegdheden en Verantwoordelijkheden	
	2.2. Besluiten	
	2.3. Transactievoorstellen	
	2.4. Verantwoording	
3.	Financieren	9
	3.1. Definitie	
	3.2. Doelstelling	
	3.3. Randvoorwaarden	
4.	Beleggen	10
	4.1. Definitie	
	4.2. Doelstelling	
	4.3. Randvoorwaarden	
5.	Rentemanagement	11
	5.1. Definitie	
	5.2. Doelstelling	
	5.3. Randvoorwaarden	
6.	Liquiditeitenbeheer	12
	6.1. Definitie	
	6.2. Doelstelling	
	6.3. Randvoorwaarden	
7.	Financiële logistiek	13
	7.1. Definitie	
	7.2. Doelstelling	
	7.3. Randvoorwaarden	
	Bijlage 1 Treasuryprotocol verbindingen	
	Bijlage 2 Begrippenlijst	
	Bijlage 3 Collegiale kasgeldovereenkomst	
	Addendum beleggingsbeleid UG	

Inleiding

In 1998 zijn Woningstichting St. Antonius van Padua, Woonstichting Vooruitgang en Noordwijkse Woningstichting (hierna de deelnemers) een samenwerking aangegaan op het gebied van treasury. Deze samenwerking, genaamd PVN, richt zich in belangrijke mate op de treasury van de deelnemers.

Aanleiding voor dit treasurystatuut is de gezamenlijke wens om met gelijklopende uitgangspunten de treasury samenwerking vorm te geven. Daar waar in dit statuut wordt gesproken over 'de deelnemer' of over PVN dan wordt hiermee iedere corporatie afzonderlijk bedoeld.

Op de balans van de deelnemers is de leningenportefeuille dominant aanwezig. Uit de Winst- en Verliesrekening blijkt dat de factor 'rente' een belangrijke stempel drukt op het jaarresultaat. Dit geeft te meer het belang van een adequaat treasurymanagement aan.

De contouren waarbinnen besluiten worden genomen op het gebied van treasury zijn vastgelegd in dit treasurystatuut. Het is het kader waarbinnen, met inachtneming van artikel 21 en 22 van het BBSH, uitvoering wordt gegeven aan de treasury. Met betrekking tot de verantwoordelijkheden, ook met betrekking tot de treasury activiteiten, gelden onverminderd de vigerende statuten.

Het **treasurystatuut** geldt als een gedragscode als het gaat om het nemen van beslissingen op het gebied van financiering, beleggen, rentemanagement, liquiditeitsbeheer en de financiële logistiek.

Het zekerstellen van voldoende liquiditeit, het waarborgen van een blijvende toegang tot de kapitaalmarkt, het beheersen van financiële risico's en het realiseren van zo laag mogelijke kosten zijn dan ook de belangrijkste doelstellingen uit het **treasurybeleid**.

Treasurymanagement is een proces. Het gaat er om:

- tekorten of overschotten in de financiering te kennen, te kwantificeren en in de gewenste richting te dirigeren;
- de (financiële) risico's te identificeren, te kwantificeren en in de gewenste richting te dirigeren;
- de kosten van de financiering en het financiële beheer en verkeer te beperken.

Het treasuryproces geeft invulling en uitvoering aan volgende treasurytaken:

- Financieren
- Beleggen
- Rentemanagement
- Liquiditeitenbeheer
- Financiële logistiek

Het treasurystatuut heeft de status van een bestuursbesluit en dient door de raad van commissarissen te worden goedgekeurd.

Het statuut wordt jaarlijks getoetst aan de actualiteit en, indien nodig, gewijzigd.

Noordwijkse Woningstichting	Vastgesteld	Goedgekeurd
Datum		
Naam		
Functie		
Handtekening		

1. Algemeen

- Het beleid van PVN is er op gericht een blijvende toegang tot de financiële markten te waarborgen teneinde de beschikbaarheid over voldoende financiële middelen zeker te stellen. Dit wordt onder meer bewerkstelligd door blijvend te voldoen aan de door geldgevers en sectorinstituten (WSW en CFV) gestelde eisen.
- Binnen PVN wordt aan de treasury geen winstverantwoordelijkheid toegekend. De primaire taak van de treasury is het beheren en beheersen van financiële posities die voortvloeien uit de normale bedrijfsvoering, en wel op een zodanige wijze dat
 - de daaraan verbonden risico's worden beheerst.
 - de daarmee gepaard gaande kosten worden geminimaliseerd/bepakt.
 - de te realiseren opbrengsten worden gemaximaliseerd/verhoogd.
- Beschikbare middelen worden primair binnen de individuele corporatie aangewend. Aanwending van middelen buiten de eigen corporatie is het gevolg van een ongeplande mismatch tussen inkomende en uitgaande geldstromen.
- Het aangaan van transacties en het afnemen van bancaire diensten geschiedt (aantoonbaar) tegen marktconforme voorwaarden. Offertes worden bij meerdere partijen gevraagd en overeengekomen tarieven worden gebenchmarkt.
- Transacties, in het bijzonder het beleggen, het uitzetten van tijdelijk overtollige liquide middelen dan wel het aangaan van rente-instrumenten, worden overeengekomen met uitsluitend kredietwaardige partijen. De kredietwaardigheid van tegenpartijen dient door een onafhankelijk instituut (WSW, CFV, 'rating agency') te worden vastgesteld. De kredietwaardigheid wordt door een 'rating agency' minimaal als 'strong' beoordeeld. Hiernaast is PVN onderling een collegiale kasgeldovereenkomst aangegaan om eventuele liquiditeitsoverschotten en -tekorten binnen de samenwerking op te kunnen vangen.
- De uitvoering van bepaalde (deel) taken binnen het treasuryproces worden aan een externe deskundige opgedragen. Voorwaarde is dat deze externe deskundige onafhankelijk is en geen direct of indirect geldelijk belang heeft bij de uitkomst van te nemen beslissingen of de uitvoering ervan.
- De opzet en werking van de AO/IC rondom treasury moeten zijn beschreven. Periodiek wordt de werking ervan getoetst als onderdeel van de jaarrekeningcontrole door de externe accountant.
- De deelnemer kan verbindingen oprichten voor risicodragende gebieds- en projectontwikkeling of andere specifieke activiteiten. De contouren waarbinnen besluiten op het gebied van treasury, ten aanzien van de verbindingen, worden genomen zijn vastgelegd in het treasuryprotocol (zie bijlage 2).

2. Treasuryorganisatie & -besluitvorming

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de functionarissen die een rol spelen in het treasuryproces. Van ieder worden de belangrijkste taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden samengevat. Een aantal van hen zijn deelnemers aan een periodiek treasuryoverleg. Vervolgens wordt beschreven hoe besluiten (op basis van een transactievoorstel) worden genomen en uitgevoerd. Tot slot wordt beschreven waar een transactievoorstel minimaal aan moet voldoen.

2.1 Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

Raad van commissarissen

- Geeft goedkeuring aan het treasurystatuut en de eventuele wijzigingen daarin.
- Geeft goedkeuring aan het treasuryjaarplan.
- Laat zich periodiek informeren over en houdt toezicht op het gevoerde treasurybeleid.
- Verleent décharge aan de directeur-bestuurder over het gevoerde treasurybeleid.

Directeur -bestuurder

- Stelt het treasurystatuut en eventuele wijzigingen hierin vast.
- Stelt de werkwijze (processen en procedures) binnen de treasury vast en ziet toe op de naleving van de AO/IC binnen de treasury functie.
- Stelt het treasuryjaarplan vast.
- Legt verantwoording af aan de raad van commissarissen.
- Neemt besluiten op grond van schriftelijke transactievoorstellen.
- Laat zich periodiek informeren over de treasury activiteiten van het 'werkapparaat'.

Hoofd financiën

- Initieert en coördineert de beleidsvoorbereidende informatievoorziening.
- Stelt de rentevisie vast.
- Houdt marktinformatie bij en interpreteert deze.
- Stelt het treasuryjaarplan op (of een treasuryparagraaf in de begroting)
- Beoordeelt de in het treasuryoverleg ingebrachte rapportages en analyses op consistentie en volledigheid.
- Beoordeelt van transactievoorstellen op wenselijkheid en marktconformiteit.
- Rapporteer (onafhankelijk) over geconstateerde afwijkingen aan de directeur-bestuurder.
- Ziet toe op de juiste vastlegging van treasurytransacties (intra- en extracomptabel).
- Onderhoudt werkcontacten met banken en de sectorinstituten WSW en CFV.
- Draagt zorg voor voldoende faciliteringsvolume bij het WSW.
- Ziet toe op de juiste verantwoording van treasuryresultaten in de verslaglegging.

Administratieve medewerker(s)

- Stelt periodiek de liquiditeitsprognose op.
- Controleert de naleving van genomen besluiten en gemaakte afspraken (formele controle).
- Verantwoordt de transacties en geldstromen in de financiële administratie.
- Bewaakt de verplichtingen welke geldnemers dienen na te komen.
- Draagt zorg voor nakoming van de verplichtingen tegenover geldgevers.
- Legt periodiek verantwoording af aan het hoofd financiën.
- Verzorgt het liquiditeitenbeheer.

Externe treasurydeskundige

- Het bijhouden en interpreteren van marktinformatie en –ontwikkelingen.
- Brengt (mede) kennis in van financiële markten en de werking van financiële producten.
- Bereidt de bijeenkomsten van de treasurycommissie voor (opstellen agenda, rapportages en verslag).
- Stelt transactievoorstellen op.
- Geeft uitvoering aan de operationele treasuryactiviteiten inzake financieren, beleggen en renterisicobeheer.
- Legt direct na uitvoering van transacties verantwoording af (aan het hoofd financiën) over de uitgevoerde transacties.
- Het vervullen van een beschikbaarheidfunctie voor het beantwoorden van vragen op het gebied van treasury.

2.2. *Besluiten*

Periodiek vindt overleg plaats over treasury aangelegenheden. Dit overleg vindt minimaal eenmaal per kwartaal plaats in de treasurycommissie.

De treasurycommissie bestaat uit de volgende functionarissen:

- De hoofden financiën van PVN
- Externe treasurydeskundige

Besluiten worden genomen door de directeur-bestuurder van de organisatie waar het voorstel betrekking op heeft. Primair het hoofd financiën van de corporatie waarvoor het besluit van toepassing is en secundair de leden van de treasurycommissie adviseren hem/haar gevraagd en ongevraagd over treasuryvraagstukken.

De overwegingen die tot het besluit hebben geleid worden genotuleerd. De effecten van de te nemen besluiten op toekomstige financieringsbehoefte en risicoposities worden inzichtelijk gepresenteerd.

De uitvoering van besluiten op het gebied van financieren, beleggen en rentemanagement geschiedt uitsluitend op basis van een schriftelijke machtiging. De uitvoeringsbesluiten op het gebied van het liquiditeitenbeheer worden genomen binnen vaste kaders van langlopende (generieke) machtigingen.

2.3. *Transactievoorstellen*

De transactievoorstellen worden doorlopend genummerd en deugdelijk gearchiveerd. Transactievoorstellen worden (waar mogelijk en zinvol) voorzien van een kosten/baten analyse.

Een transactievoorstel dient minimaal de volgende onderwerpen te beschrijven:

1. Uitgangssituatie:

Geeft een beschrijving van de situatie die aanleiding geeft tot het voorstel.

2. Marktomstandigheden:

Geeft indicaties van actuele marktverhoudingen en tarieven.

3. Transactievoorstel:

Doel van de transactie:

Geeft een korte beschrijving van wat met het voorstel wordt beoogd.

Uitwerking:

Geeft een korte beschrijving van de wijze waarop het beoogde doel gerealiseerd zal worden.

4. Alternatieven:

– Geeft (voor zover aanwezig) andere mogelijkheden om hetzelfde doel te bereiken, met eventuele voor- en nadelen.

5. Randvoorwaarden:

– Geeft de beperkingen aan waarbinnen de transactie kan/mag worden uitgevoerd.

6. Besluit:

– Is de formele vastlegging van het genomen besluit door middel van ondertekening ervan door de directeur-bestuurder en geldt als een mandaat voor de uitvoering ervan.

2.4. *Verantwoording*

Zodra de treasuryagent namens de deelnemer een transactie uitvoert, informeert hij terstond hierover het hoofd financiën van de betreffende corporatie. Deze heeft de plicht te (laten) controleren of de overeenkomst is uitgevoerd binnen de randvoorwaarden van het goedgekeurde transactievoorstel. De transactie wordt verwerkt in de administratie van zowel de deelnemer als die van de treasuryagent. De documentatie (transactievoorstel, bankbevestiging en overeenkomsten) verband houdende met de transactie wordt vervolgens deugdelijk gearchiveerd.

Ieder kwartaal stelt de treasuryagent een verantwoordingsrapportage op en legt deze ter goedkeuring voor aan het hoofd financiën (en de treasurycommissie).

Het hoofd financiën legt over het gevoerde beleid periodiek verantwoording af op basis van het treasuryjaarplan aan de directeur-bestuurder die vervolgens verantwoording aflegt aan de raad van commissarissen.

3. Financieren

3.1. Definitie

Onder financieren wordt verstaan het voor langere termijn aantrekken van gelden bij derden. Hierbij geldt een minimale looptijd van twee jaar.

3.2. Doelstelling

- Het realiseren van stabiliteit in de jaarlijkse rentekosten. Doordat jaarlijks slechts een deel van de financieringsbehoefte onderhevig is aan een renteaanpassing blijven de fluctuaties in de jaarlijkse rentekosten beperkt.
- Het realiseren van zo laag mogelijke kosten van externe financiering. Door het variëren van looptijden en rentecondities per lening in de ‘financieringsmix’ kan de hoogte van de (gemiddelde) rente in gunstige zin beïnvloed worden. De samenstelling van de financieringsmix is onder andere afhankelijk van de financieringsbehoefte, renterisicoprofiel en actuele renteverhoudingen en rentevisie.

3.3. Randvoorwaarden

- Besluiten worden genomen op basis van een actuele prognose van de meerjarige financieringsbehoefte. De prognose kent een planningshorizon van minimaal tien jaar. Deze prognose wordt iedere drie maanden geactualiseerd.
- Het verloop van totale financiering (passivazijde van de balans) wordt afgestemd op het verloop van de totale financieringsbehoefte (activazijde van de balans). Er worden geen middelen aangetrokken voor een langere periode dan op grond van de verwachte financieringsbehoefte noodzakelijk is.
- De opbouw van de huidige leningenportefeuille en meerjarige kasstroomprognoses zijn bepalend voor het aantrekken van leningen. De keuze van modaliteiten (looptijd, hoofdsomverloop en rentebetalingen en -conversies) van financiering mag niet leiden tot bovenmatige renterisico's.
- Er worden geen leningen aangetrokken ter dekking van een financieringsbehoefte die meer dan drie jaar in de toekomst ligt (WSW-eis).
- De betaling van rente- en aflossingsverplichtingen worden in de tijd gespreid.

4. Beleggen

4.1. Definitie

Het onttrekken van beschikbare middelen aan de liquiditeit met het doel het realiseren van rendement. Hierbij geldt een minimale looptijd van twee jaar

4.2. Doelstellingen

- Het realiseren van een zo hoog mogelijk rendement op beschikbare middelen. Middelen zullen tegen de hoogste rente worden uitgezet bij tegenpartijen die als 'solide' (very strong) worden beoordeeld.

4.3. Randvoorwaarden

- De beschikbaarheid van middelen komt voort uit onvoorziene mismatch van geldstromen. Er worden geen externe middelen aangetrokken uitsluitend met het doel deze gelden vervolgens te beleggen en daarmee renteresultaten te realiseren.
- Beschikbare middelen worden bij voorkeur binnen de individuele corporatie aangewend. Indien dat niet mogelijk of nadelig is, worden middelen zodanig belegd dat ze vrijkomen op het moment dat zich naar verwachting een financieringsbehoefte of aflossingsmogelijkheid op bestaande leningen voordoet.
- Het beleggen van (nieuw aan te trekken) middelen met doel om een bovenmatig risico te beperken is alleen toegestaan indien het WSW hiervoor voorafgaand toestemming heeft verleend en hierdoor het faciliteringsvolume niet wordt beperkt.
- Beleggingen mogen geen langere looptijd hebben dan de beschikbaarheid van middelen of de planningshorizon.
- Beleggingen mogen uitsluitend plaatsvinden in Euro en leveren een (vaste) rentevergoeding.
- Beleggingen mogen alleen plaatsvinden in solide debiteuren. De kredietwaardigheid van tegenpartijen dient door een onafhankelijk instituut (WSW, CFV, 'rating agency') te worden vastgesteld. De kredietwaardigheid door een 'rating agency' bedraagt minimaal 'Very Strong' (zie bijlage). De tegenpartij wordt getoetst zo kort mogelijk voor de uitzetting van middelen.
- Beleggingen mogen alleen plaatsvinden in de volgende beleggingscategorieën:
 - inkoop van eigen leningen;
 - onderhandse leningen;
 - deposito's of met deposito's vergelijkbare beleggings- en spaarvormen;
 - staatsobligaties;
 - medium term notes.

Matching

Deelname aan initiatieven binnen de volkshuisvesting die voldoen aan matchingscriteria van toezichthouders (CFV, Ministerie van VROM) gelden niet als belegging. Deelname dient vooraf door de raad van commissarissen te zijn goedgekeurd.

Projecten

Projectgebonden leningen u/g gelden niet als belegging. Het is mogelijk dat leningen aan derden worden verstrekt indien dit de ontwikkeling, voortgang of afronding van een project bevordert.

De geldnemer dient daartoe voldoende zekerheden te stellen in de vorm van een hypotheek, garantie of verpanding. Leningen u/g van € 50.000 of meer dienen vooraf door de raad van commissarissen te zijn goedgekeurd.

5. Rentemanagement

5.1. Definitie

Rentemanagement betreft het geheel aan maatregelen ter beheersing van renteresultaten en bescherming van balansverhoudingen tegen de nadelige invloed van rentebewegingen.

De omvang van het renterisico wordt gemeten aan de hand van het (netto) geldvolume dat in enige opvolgende periode van twaalf maanden gevoelig is voor rentebewegingen. Dit omvat het totaal van schuldvernieuwing en renteconversies (inclusief rente-instrumenten).

Financieringen met een lange looptijd, maar een variabel rentetype of hoofdsomverloop tellen voor de gehele hoofdsom mee bij de bepaling van het jaarlijkse renterisico.

Voor de beoordeling van de omvang van het risico wordt de jaarlijkse risicopositie (schuldvernieuwing en renteconversies) gedeeld door het totaal van de financiering aan het einde van het jaar waar dit risico betrekking op heeft (= relatief risico). De totale financiering wordt gevormd door het totaal van opgenomen leningen vermeerderd met de jaarlijkse schuldvernieuwing en verminderd met eventuele vastrentende beleggingen en beschikbare liquiditeiten.

5.2. Doelstelling

- Het tegengaan van onaanvaardbare tegenvallers in het jaarlijkse renteresultaat. Door jaarlijks een deel van de financiering een renteaanpassing te laten ondergaan, wordt het jaarresultaat minder gevoelig voor renteveranderingen in enig jaar.
- Het in gunstige zin (kunnen) beïnvloeden van het jaarlijkse renteresultaat. Het creëren van winstkansen respectievelijk het beperken van verlieskansen die kunnen ontstaan als het gevolg van renteveranderingen.

5.3. Randvoorwaarden

- In enige periode van twaalf maanden mag het relatieve renterisico niet minder zijn dan 0% of meer zijn dan 15%. Bij voorkeur schommelt het relatieve renterisico tussen 5% en 10% van de netto financiering.
- Er worden geen renteafspraken gemaakt voor renteconversies (voorwaartse fixaties) op leningen met een vast rentetype die verder dan drie jaar in de toekomst liggen.

- Het gebruik van de volgende (standaard) rente-instrumenten is toegestaan:
 - Forward Rate Agreement (voor het fixeren van de korte rente)
 - Cap, Floor of Collar (voor het begrenzen van de korte rente)
 - Interest Rate Payers Swap (voor het verlengen van de rentetypische looptijd)
 - Interest Rate Receivers Swap (voor het verkorten van de rentetypische looptijd)
 - Payers Swaption (voor het begrenzen van de lange rente)
 - Receivers Swaption (voor het begrenzen van de lange rente)
- Het gebruik van samengestelde rente-instrumenten (ook wel 'exotische derivaten' genoemd) is niet toegestaan.
- Rente-instrumenten worden aangegaan met 'solide' tegenpartijen. De soliditeit van de tegenpartij is door een 'rating agency' vastgesteld en bedraagt minimaal 'strong'.
- Het gebruik van rente-instrumenten met een 'open einde'¹ (zoals het schrijven van opties zonder onderliggende waarde) is niet toegestaan.

¹ "Open einde" duidt op de omvang van het risico. Wanneer een derivaat een "open eind" karakter heeft, is van tevoren het maximale verlies niet vast te stellen. De organisatie treedt dan op als verzekeraar, met alle risico's van dien.

6. Liquiditeitenbeheer

6.1. Definitie

Onder liquiditeitenbeheer wordt verstaan het beheer van saldi in rekening-courant en de portefeuille geldmarkttransacties met een oorspronkelijke looptijd van maximaal twee jaar.

6.2. Doelstelling

- Het zekerstellen van de beschikbaarheid van middelen.
Er moeten te allen tijde voldoende liquiditeiten en faciliteiten beschikbaar zijn om aan alle lopende betalingsverplichtingen te kunnen voldoen.
- Het realiseren van een hoger rendement.
Geldmarkttransacties moeten tot doel hebben het korte termijn renteresultaat over liquiditeitsoverschotten en –tekorten te verbeteren (maximalisatie van renteopbrengsten, minimalisatie van rentekosten).

6.3. Randvoorwaarden

- Besluiten worden genomen op basis van een liquiditeitsplanning. De planning wordt iedere drie maanden geactualiseerd en kent een horizon van minimaal twaalf maanden.
- Geldmarkttransacties worden alleen afgesloten indien dit zinvol is in relatie tot de daarmee gemoeide directe en indirecte kosten. Geldmarkttransacties dienen een aantoonbare meeropbrengst te hebben van € 250 per handeling ten opzichte van 'niets doen'.
- Uitzettingen zijn toegestaan in de vorm van rekening-courant, onderhandse leningen, deposito's of hiermee vergelijkbare spaar- en beleggingsproducten.
- Uitzettingen mogen alleen plaatsvinden in solide debiteuren. De kredietwaardigheid van tegenpartijen dient door een onafhankelijk instituut (WSW, CFV, 'rating agency') te worden vastgesteld. De kredietwaardigheid door een 'rating agency' bedraagt minimaal 'strong' en wordt zo kort mogelijk voor de uitzetting getoetst.
- Uitzettingen bij andere corporaties zijn toegestaan mits de tegenpartij beschikt over voldoende additionele financieringsvolume bij het WSW. Collegiale financiering per corporatie is toegestaan voor maximaal 50% van het beschikbare faciliteringsvolume zoals vastgesteld door het WSW.

- In het lopende kalenderjaar mag maximaal 7½ % van het balanstotaal worden gefinancierd door middel van rentetypisch kortlopend bankkrediet (conform de uitgangspunten van het WSW).
- De PVN corporaties hebben onderling een kasgeldovereenkomst gesloten om liquiditeitstekorten en –overschotten te matchen. Deze kasgeldovereenkomst is als bijlage toegevoegd aan dit statuut. Vanuit de collegiale kasgeldovereenkomst worden geen voorwaarden tot verstrekking aangegeven. Het staat de geldgevende deelnemer voorafgaand aan het verstrekken van de kasgeldlening vrij om, indien nodig, voorwaarden te stellen.

7. Financiële logistiek

7.1. Definitie

Financiële logistiek heeft betrekking op:

- de structuur en het gebruik van betaalrekeningen bij banken,
- de organisatie van het betalingsverkeer over deze rekeningen,
- het gebruik van betaalinstrumenten, en
- de informatievoorziening over dit betalingsverkeer.

Kosten van het betalingsverkeer kunnen worden onderverdeeld in

- a. direct: kosten in de vorm van te betalen provisies en tarieven.
- b. indirect: kosten in de vorm van gemist rendement als gevolg van valuterig.

7.2. Doelstelling

- Minimalisatie van de kosten van het betalingsverkeer.
De kosten van het betalingsverkeer worden bij voorkeur beperkt tot de directe kosten.
- Het voorkomen van fraude en vergissingen bij het betalingsverkeer en het beheer van liquiditeiten.
Door een stelsel van maatregelen (preventief en repressief) wordt voorkomen dat geldmiddelen op onrechtmatige wijze aan de corporatie kunnen worden onttrokken.

7.3. Randvoorwaarden

- De kostenstructuur van het betalingsverkeer dient steeds inzichtelijk te zijn.
De voorkeur gaat daarom uit naar een kostenstructuur op basis van stukstarieven. De tarieven worden iedere 3 jaar getoetst op marktconformiteit. De treasuryagent zal hiertoe de geldende markttarieven vergelijken met de huisbankvoorwaarden van de deelnemer.
- Bankrekeningen mogen alleen geopend of gesloten worden na goedkeuring van de directeur-bestuurder. Betaalrekeningen worden aangehouden bij een daartoe aangewezen huisbank. De rekeningen maken deel uit van een saldo- en rentecompensatieregeling per bank.
- Bankprocuratie voor het betalingsverkeer is geregeld in een interne machtigingregeling.

Bijlage 1 Treasuryprotocol verbindingen van deelnemers binnen PVN

Inleiding

De deelnemer kan verbindingen oprichten voor risicodragend gebieds- en projectontwikkeling of andere specifieke activiteiten. De contouren waarbinnen besluiten op het gebied van treasury, ten aanzien van de verbindingen, worden genomen zijn vastgelegd in dit treasuryprotocol.

Status van het treasuryprotocol

Het treasuryprotocol is een gedragscode waarin het volgende wordt geregeld:

- Uitwisseling van informatie tussen de verbinding met de Toegelaten Instelling (TI) van de deelnemer en visa versa.
- Wijze waarop treasurybesluiten worden genomen door de verbinding.
- Wijze waarop verantwoording wordt afgelegd door de TI van de deelnemer aan de verbinding.

Zekerhedenbeleid

- Om risico's (met name financiële) te spreiden, kan de TI voor de verbinding een samenwerking zoeken met een andere partij.
- Zekerheden benodigd voor de financiering van de verbinding worden in eerste instantie gegeven op basis van de kracht van het project of activiteit.
- Aanvullende zekerheden kunnen worden gegeven door de aandeelhouders per verbinding, naar rato van eigendomsverhouding. In beginsel worden de zekerheden verstrekt door de directe aandeelhouder van de verbinding op basis van de eigen vermogensstructuur. Mutaties in de omvang van projecten of activiteiten welke worden ondergebracht in verbindingen hebben dan ook direct effect op de benodigde hoeveelheid eigen vermogen van de aandeelhouder. Wanneer de TI naar verhouding meer zekerheid geeft aan een verbinding, dan zal de partner aanvullende zekerheden moeten verschaffen (bijvoorbeeld een bankgarantie of hypothecaire zekerheid).
- Alle zekerheden die de verbinding en/of de TI verstrekt worden nauwkeurig omschreven en zijn altijd begrensd in omvang en looptijd.

Verantwoordelijkheid van de verbinding ten opzichte van de TI

- Indien de TI voornemens is om een verbinding op te richten, wordt het hoofd financieën van de TI ingelicht.
- De verbinding geeft de TI inzicht in de totale financieringsbehoefte en risico's (o.a. in een 'bidboek').
- De verbinding geeft de TI periodiek inzicht in (veranderingen in) kasstroomprognoses en het verloop van de financieringsbehoefte.

Taken TI ten behoeve van de verbinding

- Verzorgt samen met de aandeelhouders van de verbinding de financieringsaanvraag indien de penvoerdersrol bij de TI ligt.
- Ziet toe op de marktconformiteit van de bankvoorwaarden.
- Vertaalt kasstroomprognose in een inzichtelijke rapportage van de financieringsbehoefte (lang en kort) en renterisico.
- Brengt adviezen uit aan de directie van de verbinding op het gebied van liquiditeitenbeheer, financiering en rentemanagement.
- Kan in opdracht van de directie van de verbinding zorg dragen voor de uitvoering van besluiten.

Besluitvorming

- Periodiek vindt overleg plaats over treasuryaangelegenheden. Dit overleg valt samen met de treasurycommissie van de TI. Het is mogelijk om buiten de reguliere treasurycommissie overleg te hebben (bijvoorbeeld n.a.v. de financieringsaanvraag van een verbinding).
- De treasurycommissie dan wel het hoofd financiën doet voorstellen die als advies worden voorgelegd aan de TI in haar aandeelhoudersrol van de verbinding. Dit advies heeft betrekking op de wijze van financieren van de verbinding.
- Het hoofd financiën (of een andere terzake deskundige) geeft advies over het toevoegen dan wel onttrekken van Eigen Vermogen door de TI bij de verbinding welke optreedt als directe aandeelhouder van de verbinding waarop de financiering betrekking heeft (de eventuele tussenholding).
- Besluitvorming ten aanzien van treasury (financiering, rentemanagement, liquiditeitenbeheer en betalingsverkeer) vindt plaats door de directie van de betreffende verbinding, maar heeft op basis van het geldende directiereglement veelal de toestemming nodig van de aandeelhouders.
- De overwegingen die tot het besluit hebben geleid worden genotuleerd. Deze notulen worden aan alle aandeelhouders en betrokkenen in het treasuryproces verstrekt.
- De TI kan in opdracht van de directie van de verbinding zorgdragen voor juiste uitvoering van genomen besluiten. De TI kan de uitvoering van dit besluit vervolgens mandateren aan een externe deskundige.

Uitgangspunten financiering:

- Rentemissie
Ieder project / activiteit wordt 'doorgerekend' op basis van een rentescenario. Besluiten zullen zijn gericht op de realisatie van het rentescenario.
- Rentemanagement
Afhankelijk van de omvang en de duur van het project (of activiteit) wordt een 'rentemanagement-plan' opgesteld. Gezien de diversiteit van de activiteiten van de verbindingen is het niet mogelijk hiervoor algemene randvoorwaarden aan te geven. In het 'rentemanagement-plan' zal o.a. aandacht worden gegeven aan renterisicobeheersing en de flexibiliteit in de financiering. De rente-instrumenten zoals die bij de TI zijn toegestaan kunnen ook door een verbinding worden aangegaan.

- Opvragen offerte
Offertes worden bij meerdere partijen gevraagd en tarieven worden getoetst op marktconformiteit.

Verantwoording

- De TI geeft, aan de hand van de door de verbinding aangeleverde liquiditeitsprognoses, per verbinding inzicht in het verloop van de toekomstige financieringsbehoefte en de wijze waarop hieraan invulling is gegeven.
- Zodra de TI een voorstel uitvoert, informeert de TI terstond de directie van de verbinding hierover.
- In de rapportagemomenten vanuit verbindingen aan de directeur-bestuurder en de rvc van de TI wordt vanuit treasury gerapporteerd over de uitgebrachte adviezen en de opvolging hiervan door de directies van de verbindingen.

Bijlage 2 Begrippenlijst

Aflossingsvrije (=fixe) lening:

Lening waarbij gedurende de looptijd alleen rentebetalingen plaatsvinden. Aflossing van de hoofdsom vindt plaats aan het eind van de looptijd.

Annuitaire lening:

Lening waarbij jaarlijks een vast bedrag aan rente en aflossing wordt betaald. In de beginjaren zal de jaarlijkse betaling voor het grootste deel uit rente bestaan, in de eindjaren voor het grootste deel uit aflossing op de hoofdsom.

Callgeld:

Een overeenkomst tussen twee partijen om voor 1 dag een vast bedrag tegen een vaste vergoeding met elkaar uit te wisselen. Wanneer de overeenkomst geldt voor enkele dagen spreekt men van een Call-fixe.

Cap:

Een Cap is een renteoptie met een afscherpende werking. De koper van de Cap ontvangt, als de geldmarktrente op vooraf bepaalde data hoger is dan de contractrente (strike), het verschil van de verkoper. Bij een lagere geldmarktrente vindt geen verrekening plaats. De koper van een Cap betaalt een premie die onder meer afhankelijk is van de looptijd en de contractrente.

Collar:

Door een Cap en Floor te combineren ontstaat een Collar. De koper van een Collar koopt gelijktijdig een Cap met een hoge contractrente en verkoopt een Floor met een lage contractrente. Er wordt hiermee een bandbreedte gecreëerd waarbinnen de rente kan fluctueren.

Deposito:

Het beleggen van een vast bedrag gedurende een vaste periode (meestal een veelvoud van een maand) tegen een van tevoren afgesproken vergoeding.

Derivaten:

Zie rente-instrumenten.

Euribor

Staat voor **E**uro **I**nter**B**ank **O**ffered **R**ate. Het is het tarief dat banken elkaar in rekening brengen voor kortlopende financiering. Het geldt als de gangbare referentierente voor kortlopende leningen.

Financieringsrisico:

Het risico dat geen nieuwe financiering kan worden aangetrokken.

Floor:

Een Floor is een renteoptie met een afscherpende werking. De koper van de Floor ontvangt, als de geldmarktrente op vooraf bepaalde data lager is dan de contractrente (strike), het verschil van de verkoper. Bij een hogere geldmarktrente vindt geen verrekening plaats. De koper van een Floor betaalt een premie die onder meer afhankelijk is van de looptijd en de contractrente.

Forward Rate Agreement (FRA):

Een FRA is een rente-instrument met een fixerend karakter. Een FRA is een overeenkomst tussen twee partijen om het verschil tussen een afgesproken contractrente (strike) en een toekomstig renteniveau te verrekenen. Het instrument heeft betrekking op de geldmarktrente (Euribor).

Kasgeldlening:

Het lenen van een vast bedrag gedurende een vaste periode (meestal een veelvoud van een maand) tegen een van te voren afgesproken vergoeding.

Looptijd:

De periode die resteert tot het moment dat de voorwaarden van een lening of belegging wijzigingen. Onderscheid wordt gemaakt naar:

- Liquiditeitstypische looptijd: de periode die resteert tot het moment dat de lening (o/g) moet worden afgelost dan wel een belegging (u/g) vrijvalt.
- Rentetypische looptijd: de periode die resteert tot het moment dat de rente op een lening of belegging een herziening ondergaat.

Medium Term Note (MTN):

Een standaard schuldtitlel waarin de kenmerken van een obligatie en een onderhandse lening zijn samengevoegd. MTN's zijn courant verhandelbaar.

Netto financiering(sbehoefte)

Het totaal van opgenomen leningen waarop de aanwezige beleggingen en liquide middelen in mindering zijn gebracht. Bij een negatief saldo liquide middelen heeft dit het effect dat de netto financieringsbehoefte toeneemt.

Obligatie:

Verhandelbaar bewijs van deelname in het vreemde vermogen van een onderneming voor een van te voren overeengekomen periode tegen een van te voren overeengekomen vergoeding (couponrente).

Optie:

Een optie is een rente-instrument waaraan de koper, tegen betaling van een premie, bepaalde vast omschreven rechten kan ontlenen. Tegen ontvangst van een premie gaat de verkoper bepaalde vast omschreven verplichtingen aan. Gangbare renteopties zijn Cap, Floor, en Swaption.

Onderhandse lening:

Onverhandelbaar bewijs van deelname in het vreemde vermogen van een onderneming voor een van te voren overeengekomen periode tegen een van te voren overeengekomen vergoeding.

Rating agency

Onafhankelijke organisatie die zich onder meer toelegt op de beoordeling van de lange termijn kredietwaardigheid van debiteuren. Bekende rating agencies zijn Standard & Poor (S&P), Moody's en Fitch. Kwalificaties voor een goede kredietwaardigheid zijn als volgt:

	S&P	Moody's	Fitch
Extremely strong	AAA	Aaa	AAA
Very strong	AA	Aa2	AA
Strong	A	Aa3	A

Renteconversie:

Bij een renteconversie dient over een bestaande lening de rente voor de opvolgende rentevastperiode opnieuw te worden overeengekomen.

Rente-instrument:

Een rente-instrument (derivaat) is een financieel contract waarmee het renterisico over een lening of belegging kan worden veranderd of beïnvloed. Onderscheid wordt gemaakt naar instrumenten met een fixerende werking (het tarief wordt vastgelegd) en instrumenten met een beschermende werking (het tarief wordt gelimiteerd). Een rente-instrument kan het (her)financieringsrisico niet beïnvloeden.

Rentevisie:

Een min of meer geformaliseerde verwachting over de ontwikkelingen van de rente in de (nabije) toekomst. De rentevisie is ondersteunend voor het moment waarop een transactiebesluit wordt uitgevoerd.

Roll-over lening:

Een Roll-over lening is een overeenkomst tussen twee partijen om gedurende een langere periode geld te lenen waarbij de rente periodiek wordt herzien. De rente is meestal gekoppeld aan het Euribortarief.

Bij een Roll-over met variabele hoofdsom kan bij renteaanpassing eveneens de hoofdsom worden gewijzigd (tussen 20% en 100%). Een Roll-over met variabele hoofdsom combineert de voordelen van een lange financiering (lage bancaire opslagen, langdurige beschikbaarheid) met de voordelen van kasgeldfinanciering (grote flexibiliteit, lage tariefstelling).

Swap:

Het Engelse woord Swap staat voor ruil. Bij een Swap (ook wel Rentewap) komen twee partijen overeen renteverplichtingen met elkaar te ruilen. De ene partij betaalt gedurende de looptijd van de swap een vaste rente aan de tegenpartij waarbij de tegenpartij als

tegenprestatie een variabele rente betaalt (meestal Euribor). De onderliggende hoofdsom waarover de renteberekening plaats vindt, wordt niet uitgewisseld.

De hoogte van de vaste rente wordt aan het begin van de looptijd van de Swap afgesproken.

De variabele rente hangt af van de ontwikkeling van de geldmarktrente (meestal Euribor).

De gangbare rentetypische looptijd voor de vaste rente is twee tot tien jaar, de gangbare variabele rente is drie of zes maanden.

Er wordt onderscheid gemaakt naar:

- Payers Swap: de koper van een Payers Swap betaalt een lange rente (Swaptarief) in ruil voor de ontvangst van een korte rente (Euribor)
- Receivers Swap: de koper van een Receivers Swap betaalt een korte rente (Euribor) in ruil voor de ontvangst van een lange rente (Swaptarief).

Swaprate:

Het is het tarief dat banken met een hoge kredietwaardigheid (AA-rating) elkaar in rekening brengen bij het aangaan van een renteswap. Het tarief geldt als de gangbare referentierente voor langlopende leningen.

Swaption:

De Swaption is een optie op deelname in een renteswap. Tegen betaling van een premie heeft de koper het recht op één bepaald tijdstip tegen een vastgesteld renteniveau deel te nemen in een Swap. Een Swaption heeft betrekking op de kapitaalmarktrente.

De koper van een 'Payers Swaption' heeft het recht om op een bepaald tijdstip een Swap aan te gaan en een vooraf bepaalde vaste rente te gaan betalen voor een bepaalde periode en een variabele rente te ontvangen. De koper zal van zijn recht gebruik maken indien de marktrente op expiratedatum hoger is dan de overeengekomen rente in de Swaption.

De koper van een 'Receivers Swaption' heeft het recht om op een bepaald tijdstip een Swap aan te gaan en een vooraf bepaalde vaste rente te gaan ontvangen voor een bepaalde periode en een variabele rente te betalen. De koper zal van zijn recht gebruik maken indien de marktrente op expiratedatum lager blijkt te zijn dan de overeengekomen rente in de Swaption.

Voorwaartse fixatie

Ruim voor de contractuele conversiedatum wordt met de geldgever de rente op een lopende lening voor de opvolgende rentevastperiode overeengekomen.

Addendum beleggingsbeleid UG

Binnen de RvC is gediscussieerd over de vraag of binnen de toegestane beleggingscategorie Very Strong gekozen moest worden voor maximaal of optimaal rendement.

De RvC stelt zich op het standpunt dat recente beleggingsongelukken het gevolg waren van rücksichloos kiezen voor maximaal rendement met als gevolg dat in strijd met het gezonde verstand zou kunnen worden gehandeld (Icesave).

Het bestuur stelt zich op het standpunt dat een beleggingsvoorschrift helder dient te zijn om onduidelijkheid rond het gunnen te elimineren. Aangezien categorisering ten doel heeft te komen tot een verzameling homogene beleggingsinstellingen is het theoretisch mogelijk om daarbinnen een transparante eenduidige beslisregel te hanteren namelijk die van het hoogste rendement.

De RvC en het bestuur kunnen zich vinden in de beslisregel dat in principe binnen een homogene categorie gekozen dient te worden voor het hoogste rendement doch dat het bestuur daar om moverende redenen op basis van risicoperceptie of maatschappelijke optimaliteit (Triodosbank) van kan afwijken.

Indien van de beslisregel optimaal rendement leningen UG binnen de categorie very strong wordt afgeweken wordt hierover uiteraard door het bestuur gerapporteerd aan de RvC.